

17.6.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle liiketoimintakiellosta annetun lain ja kaupparekisterilain 20 §:n muuttamisesta.

Yleistä

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on pyytänyt valtiovarainministeriön (VM) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle liiketoimintakiellosta annetun lain ja kaupparekisterilain 20 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liiketoimintakiellosta annettua lakia siten, että liiketoimintakieltoa määrättäessä voitaisiin kokonaisarviointissa huomioon ottaa myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa henkilölle määrätty kielto harjoittaa liiketoimintaa tai osallistua liiketoimintaan samoin kuin henkilön syyllistyminen liiketoiminnassa edellä tarkoitettussa valtiossa rikolliseen menettelyyn. Lisäksi säädettäisiin liiketoimintakieltoa koskevasta tietojenvaihdosta. Esitys liittyy direktiivillä (EU) 2019/1151 muutetun yhtiöoikeusdirektiivin (EU) 2017/1132 täytäntöönpanoon. Esityksessä ehdotetaan lisäksi selvennettäväksi kaupparekisterilaissa Finanssivalvonnan kuulemisesta säädettyä.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan esityksen tavoitteet ovat kannatettavia ja toisessa Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvassa valtiossa määrätyn liiketoimintakiellon sekä ETA -jäsenvaltioiden hallussa olevien muiden liiketoimintakiellon kannalta merkityksellisten tietojen huomioiminen määrättäessä kansallista liiketoimintakieltoa on perusteltua. Henkilölle jo ennestään toisessa valtiossa vahvistettu liiketoimintakielto tai vastaava turvaamistoimenpide tai seuraamus on vahva osoitus vakavasta ja toistuvasta piittaamattomuudesta liiketoiminnan harjoittamiseen liittyvistä lakisääteisistä velvoitteista. Näin ollen, toisessa valtiossa annetulla liiketoimintakiellolla tulee olla painoarvoa kansallisen liiketoimintakiellon määräämistä koskevassa tilanteen kokonaisarviointissa.

Voimassa olevan kansallisen liiketoimintakiellon tarkastamiseen liittyvä kehittämissuositus

Valtiovarainministeriö kiinnittää lopuksi yleisesti huomiota voimassa olevan kansallisen liiketoimintakiellon tarkastamisen nykytilanteeseen. Liiketoimintakielto on julkista tietoa, mutta valtiovarainministeriö pitää ongelmallisena sitä, että voimassa olevan kiellon tarkastamiseksi tulee tilata Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) sähköisessä asiointipalvelussa 22 euroa maksava rekisteriote tai todistus riippuen siitä, onko henkilöllä voimassa olevaa liiketoimintakieltoa vai ei. Tämä kustannus tulee jokaisesta erillisestä yksittäiseen henkilöön kohdistuneeseen kyselyyn annetusta vastauksesta. Lisäksi tietoja voimassa olevista liiketoimintakielloista voi ostaa myös yksityissektorin palveluntarjoajilta.

Kuten hallituksen esitysluonnoksessakin on todettu liiketoimintakielloissa ei ole kyse rangaistusluontoisesta seuraamuksesta, vaan enemmänkin turvaamistoimenpiteestä, jolla pyritään estämään liiketoimintakielloissa kuvatun vahingollisen toiminnan jatkaminen. Siksi olisi valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tärkeää, että voimassa olevat liiketoimintakiellot olisivat helposti tarkistettavissa, sillä tämä lisäisi liiketoimintakiellon tavoitteiden mukaista tehokkuutta.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan yksi tapa järjestää tämä asia voisi olla se, että kansallisia liiketoimintakielloja koskevaa tietoa jaettaisiin esimerkiksi Patentti- ja rekisterihallituksen yritys- ja yhteisötietojärjestelmässä, jossa nykyiselläänkin jaetaan tietoa muun muassa verovelosta ja eri ilmoituksiin liittyvistä puutteista julkisesti.

Koska teknistä toteutusta EU:n jäsenvaltioiden yhteenliittämisyjärjestelmään (BRIS) esitetään toteutettavaksi tavalla, jossa BRIS:n, (johon kaupparekisterillä on jo liityntä) kautta välitettäisiin tiedot Suomessa määräytyistä liiketoimintakielloista toisiin jäsenvaltioihin, ei tämä kansallinen järjestely aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia, mutta vaikutustenarvioinnin perusteella yhteiskunnallinen kustannushyöty sen sijaan voisi olla merkittävä kun tieto voimassa olevista liiketoimintakielloista olisi saatavissa keskitetysti ja suoraan kyseessä olevan yhtiön tietojen yhteydessä.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Terhi Järvikare

VN/23554/2023-VM-7

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: